

ŁÓDZKI UNIWERSYTET TRZECIEGO WIEKU
im. HELENY KRETZ

BIULETYN

Łódź

luty 2024

Nr 2 (47)

rok akademicki 2023/2024

Od redakcji

Z wielkim smutkiem zamieszczamy w tym Biuletynie relację z pogrzebu wieloletniej prezes ŁUTW, pani dr Brygidy Butrymowicz. Kierowała naszym stowarzyszeniem przez 12 lat, od roku 1999 do 2011. Wielu spośród nas z Nią współpracowało, jeszcze więcej Ją po prostu znało. Dla chcących odwiedzić grób pani Brygidy podajemy na str. 6 jego lokalizację.

Tym razem mamy wyjątkowo dużo wspomnień o tych, którzy w ostatnim okresie odeszli. Miejmy nadzieję, że kolejny Biuletyn będzie pod tym względem uboższy.

Zawsze z radością piszemy o dokonaniach działających w ŁUTW sekcji. Także w tym numerze są takie informacje. Polecamy rozmowę ze starościna najmłodszej sekcji *Poznaj łódzkie muzea*.

I to, co zwykle: wycieczki i spacer, dużo zdjęć, prezentacja dorobku sekcji artystycznych, informacje o naszym udziale w wydarzeniach kulturalnych.

Spis treści

3	Głos ma prezes Alicja Korytkowska
5	Wydarzenia: Nowy rok akademicki; Pożegnanie Brygidy Butrymowicz; Człowiek w zagrożeniu; Kolędy nie tylko znane; Spotkania z noblistką; 21 obrazów na 21-lecie; Poświętowska sercem wspominana; Nasi wolontariusze
12	W sekcjach: Impasto w Wozowni; Żydowski rok obrzędowy; Po prostu lubię śpiewać; Drzewa po japońsku; Mi estas łodzanino; Kobiety greckiego antyku; Dojrzałość nie wyklucza
16	Nasza rozmowa: Iwona Kmieć
17 i 33	Fotokronika
18	Turystyka: wycieczki i spacer
20	Z naszym udziałem: Premiera książki o Arthurze Greiserze; Nasi na Nastrojowej; Album o dawnej Łodzi; Koncert z gwiazdą
21	Lektoraty
22	Wykłady
24	Sekcje
26	Tematy zajęć w sekcjach
30	Zajęcia sportowe
31	Projekty
32	Turystyka. Henryk Gralak: Historia i wielokulturowość
34	Byli wśród nas: Eugeniusz Dolat; Jacek Bukowski; Iwona Banacka-Strzondała; Grażyna Pałatyńska; Mirosława Piaskowska, Stanisław Jerzy Wiśniewski
38	Dorobek artystyczny: sekcje plastyczne
40	Dorobek artystyczny: warsztaty fotograficzne
42	Dorobek artystyczny: warsztaty literackie

Koleżanki i koledzy!

Ostatnie miesiące przyniosły dwa smutne wydarzenia, które mnie osobiście bardzo głęboko dotknęły, ale myślę, że również wielu spośród Państwa. W krótkim czasie odeszły osoby ważne i niezwykle zasłużone dla działalności ruchu na rzecz seniorów. Ważne nie tylko dla ŁUTW, ale dla Łodzi i całego kraju.

W czerwcu ubiegłego roku zmarła dr Anna Sztudynger-Kaliszewicz, nasza pierwsza prezes, która kierowała ŁUTW w latach 1983-1996. Musiała z tej funkcji zrezygnować, by przeprowadzić się do Zakopanego i opiekować się swoją chorą matką. Choć mieszkała tak daleko od Łodzi, interesowała się działalnością naszego utw, a nawet w dużym stopniu pomogła w utworzeniu uniwersytetu trzeciego wieku w Zakopanem.

Kolejna smutna wiadomość dotarła do nas miesiąc temu: 25 stycznia odeszła dr Brygida Butrymowicz, prezes ŁUTW od roku 1999 do 2011, kiedy to ciężka i nieuleczalna choroba wykluczyła Ją z możliwości uczestniczenia w życiu naszego stowarzyszenia i blisko 12 kolejnych lat spędziła na wózku inwalidzkim. Mimo choroby interesowała się działalnością ŁUTW i cieszyła się z każdego kontaktu ze słuchaczami.

Obie panie znałam przez blisko pół wieku, obie bardzo ceniłam. Kontynuując ich dzieło, czuję ogromną odpowiedzialność, żeby to, co przez wiele lat tworzyły, nadal jak najlepiej funkcjonowało.

Mamy wiele powodów do dumy. W 2024 roku przypada jubileusz 45-lecia działalności naszego utw, co będzie okazją do podsumowania dotychczasowych dokonań. Planujemy wydać zeszyty z pracami uczestników zajęć plastycznych, fotograficznych i literackich oraz tomik *Fascynacji*, zawierający wspomnienia i opinie słuchaczy i wykładowców. Mamy także zamiar zorganizować wystawę artystycznych prac słuchaczy, może również konferencję naukową na temat seniorów, może koncert? Planów jest wiele, zobaczymy, co się uda zrealizować do 5 czerwca, na który to dzień zaplanowaliśmy obchody jubileuszowe. To wielkie wyzwanie i wymaga pełnego zaangażowania jak największej liczby osób.

Prosimy o wpłacanie czesnego na rachunek bankowy ŁUTW:

30 1090 1304 0000 0000 3011 6015

w tytule wpłaty wpisując imię, nazwisko i nr legitymacji członka.

**Wspomagaj ŁUTW 1,5% swojego podatku.
ŁUTW jest organizacją Pożytku Publicznego
KRS nr 0000187020**

Jak zwykle zwracamy się z apelem,
aby rozliczając się z dochodów za rok 2023,
przekazali Państwo 1,5 proc. podatku na rzecz naszego
Łódzkiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku.

Przechodząc do naszej codzienności, z satysfakcją odnotowuję, iż propozycja sekcji *Poznaj łódzkie muzea* spotkała się z tak dobrym przyjęciem u słuchaczy. Na wielkie słowa uznania zasługuje kol. **Iwona Kmieć**, która zgodziła się tę sekcję prowadzić i robi to z dużym zaangażowaniem. Dziękuję, koleżanko.

Słowa uznania należą się również kol. **Małgorzacie Kaźmierskiej**, której udało się zgromadzić liczną grupę koleżanek i kolegów do współpracy z UŁ przy opiekowaniu się wystawami w dwóch uniwersyteckich galeriach. Sądzę, że wolontariuszom daje to wiele satysfakcji z obcowania z twórcami i ich dziełami. Dodać trzeba, że kol. Kaźmierska poświęca także wiele czasu na pozyskiwanie środków, które pozwalają realizować w ŁUTW projekty dofinansowywane przez różne organizacje.

W tym miejscu zwracam się z gorącym apelem do wszystkich osób, szczególnie tych najmłodszych, aby włączyły się w pracę na rzecz naszego stowarzyszenia. Podpisuję się pod apelem koleżanki **Anny Jaskułowskiej**, która od dawna szuka kogoś, kto włączy się w organizację wycieczek i spacerów; byłoby wielką stratą, gdyby sekcja turystyczna przestała istnieć. Także redakcja Biuletynu ciągle rozgląda się za współpracownikami, najlepiej z doświadczeniem dziennikarskim. Koleżanki i koledzy, czekamy! Naprawdę jest co robić. Wszyscy się starzejemy i kolejne osoby muszą przejąć różne obszary naszej działalności.

Dziękuję za odzew na apel kol. **Danuty Zawilskiej** o propozycje wykładów na kolejne semestry. Teraz potrzebujemy nieco czasu, by znaleźć specjalistów, którzy zechcą podjąć się współpracy z nami.

Na koniec, jak zawsze, trochę statystyki.

ŁUTW liczy obecnie 941 słuchaczy. Wśród nas są 834 kobiety i 107 mężczyzn.

Wykształcenie wyższe ma 539 osób, średnie 395, podstawowe 7 osób.

W grupie wiekowej poniżej 65 roku jest 89 osób, w przedziale wieku 66-75 lat są 474 osoby, w przedziale 76-85 lat są 323 osoby, a w przedziale 86-89 lat tylko 37 osób. Osiemnaście osób ma ponad 90 lat. W bieżącym roku cztery kolejne koleżanki ukończą 90 lat; są to: **Wiesława Jabłońska**, **Anna Jalmużny**, **Maria Koter** i **Krystyna Szafraniak**.

Najstarszą słuchaczką jest koleżanka **Joanna Kurzyniec**, która w 2024 roku skończy 97 lat!

Najdłuższy staż w ŁUTW ma koleżanka **Barbara Dąbrowska**; jest naszą słuchaczką od 37 lat, nieprzerwanie od 1987 roku.

Wszystkim Jubilatkom życzę zdrowia, satysfakcji i radości z uczestnictwa w jeszcze wielu zajęciach. Dajecie Panie dowód, że na aktywność fizyczną i umysłową nigdy nie jest za późno.

I jeszcze wielkie podziękowania za przekazanie 1,5 proc. podatku na rzecz naszego stowarzyszenia. Apeluję, aby rozliczając się za 2023 rok, również zechcieli Państwo wesprzeć ŁUTW. Te pieniądze pozwolą wzbogacić naszą ofertę programową.

Alicja Korytkowska

Nowy rok akademicki

Kolejny, już 45. rok działalności ŁUTW rozpoczęliśmy 4 października 2023 roku. Na początku prezes **Alicja Korytkowska** serdecznie powitała przybyłych na naszą uroczystość gości, którzy także zabrali głos.

Prof. dr hab. **Robert Zakrzewski** w imieniu pani rektor **Elżbiety Żądzińskiej** złożył nam najlepsze życzenia zdrowia i sukcesów. Przewodniczący Rady Miejskiej **Marcin Gołaszewski** powiedział: – *ŁUTW ma więcej lat niż ja, ale jest w siłę wieku.* Z kolei reprezentujący panią Prezydent Miasta Łodzi **Paweł Bliźniuk** wspominał: – *Pamiętam tę salę z moich czasów studenckich, ale my nie byliśmy tak uśmiechnięci. Życzę Państwu zawsze takiej pogody ducha!*

Prezes Korytkowska w serdecznych słowach zwróciła się także do członków ŁUTW, zwłaszcza do tych, którzy w tym roku zdecydowali się wstąpić w nasze szeregi, a także do członków honorowych. Przypomniła, że są wśród nas ludzie rozmaitych zawodów, dzięki czemu jesteśmy barwni – i doświadczeni! Przypomniła także, że Uniwersytet Łódzki od początku wspiera nasz utw, udostępniając nam sale na wykłady i na zajęcia w sekcjach. A ostatnio uczelnia przyjęła pod swój dach nasze biuro, gdy z powodu miejskiej inwestycji musieliśmy opuścić pomieszczenie w Łódzkim Domu Kultury.

Dziękując władzom uczelni, prezes Korytkowska szczegółowo omówiła zróżnicowaną działalność i bogatą ofertę ŁUTW, podkreślając, że jesteśmy najstarszą i najliczniejszą tego typu placówką w mieście i województwie. Chlubimy się tym, że często naszymi członkami zostają dzieci obecnych lub dawnych słuchaczy!

Uroczystość zakończył niezwykle interesujący wykład o początkach Łodzi akademickiej, który wygłosił prof. dr hab. **Wiesław Puś**. Profesor nie po raz pierwszy był naszym wykładowcą i, jak zawsze, był słuchany z wielkim zainteresowaniem.

fot. Marek Marciniak

Pożegnanie Brygidy Butrymowicz

Brygida Butrymowicz, prezes ŁUTW w latach 1999-2011, zmarła 25 stycznia 2024 roku. Żegnaliśmy Ją w dniu 2 lutego na cmentarzu przy ul. Szczecińskiej.

W cmentarnej kaplicy dr Brygidę Butrymowicz wspominała dziekan Wydziału Nauk o Wychowaniu Uniwersytetu Łódzkiego, pani dr hab. **Alina Wróbel**. Podkreślała Jej zaangażowanie na rzecz łódzkiej pedagogiki, ogromną aktywność zawodową, otwartość i empatię.

Z naszym stowarzyszeniem Brygida Butrymowicz była związana niemal od pierwszych dni jego działalności: prowadziła wykłady z gerontologii, której to dziedzinie poświęciła życie naukowe. Gdy w 1999 roku przeszła na emeryturę, została prezesem ŁUTW im. H.Kretz i tę funkcję pełniła przez 12 lat, do roku 2011, kiedy z powodów zdrowotnych była zmuszona złożyć rezygnację.

Jak mówiła w czasie pogrzebu prezes **Alicja Korytkowska**, Jej poprzedniczka była zawsze otwarta na inicjatywy słuchaczy, cieszyła się, gdy powstawały u nas nowe sekcje i warsztaty, umiała mobilizować ludzi do pracy. Interesowała się problemami słuchaczy, często próbowała im pomóc w kłopotach. Za Jej kadencji rozpoczęto wydawanie Biuletynu, do którego przez wiele lat pisała artykuły, także wtedy, gdy już nie mogła przychodzić na nasze zajęcia.

Brygida Butrymowicz nie ograniczała się do działalności w ŁUTW. Bardzo chętnie inicjowała powstawanie uniwersytetów trzeciego wieku w regionie łódzkim. Na nasz wniosek Brygida Butrymowicz została odznaczona w 2015 roku Złotym Krzyżem Zasługi, dwa lata później otrzymała Nagrodę Miasta Łodzi w grupie twórców łódzkich uniwersytetów trzeciego wieku.

Obok zdjęć dr Brygidy Butrymowicz z różnych okresów Jej działalności w ŁUTW. Pani Brygido, będziemy Panią pamiętać!

Na prośbę słuchaczy podajemy lokalizację grobu dr Brygidy Butrymowicz: kwatery XXVIII, rząd 6, grób 9.

fot. Marek Marciniak

fot. Jadwiga Weigt

fot. materiały archiwalne

fot. Brigitte Duong

fot. Jadwiga Weigt

fot. Józef Gorzelańczyk

fot. Jadwiga Weigt

Człowiek w zagrożeniu

33. Festiwal Mediów Człowiek w Zagrożeniu odbywał się w dniach 16-22 października 2023 roku. Program przeglądu był bardzo bogaty: 49 filmów dokumentalnych, 11 reportaży telewizyjnych, 16 reportaży radiowych. Projekcjom towarzyszyły spotkania z autorami, bohaterami dokumentów i dziennikarzami.

Główną nagrodę festiwalu – Białą Kobrę – jury filmów dokumentalnych (przewodniczył **Paweł Łoziński**) przyznało filmowi *Apolonia, Apolonia*. Jego bohaterką jest mająca polskie korzenie malarka, Apolonia Sokol. Film wyreżyserowała Dunka – **Lea Glob**, ona także jest autorką zdjęć.

W konkursie reportaży audio za najlepszy uznano reportaż *Moja Ludka*, zrealizowany przez **Katarzynę Michalak** w Radiu Lublin. Wśród reportaży telewizyjnych zwyciężył film *Woda święcona* **Andrieja Kucily** z Białorusi (telewizja Biełsat). Opowiada o Świecie Chrztu Pańskiego obchodzonym w Kijowie 36 dni przed atakiem Rosji na Ukrainę. Nagrodę przyznało jury pod przewodnictwem łódzkiego dziennikarza, **Tomasza Patory**.

To samo jury konkursu reportaży telewizyjnych nagrodiło w naszym imieniu **Agnieszkę Madejską** z programu *Uwaga TVN*, autorkę reportażu *Uwięziona w domu opieki* o zamożnej, chorej na alzheimera kobiecie, którą kierowniczka domu opieki okradła z mieszkania i pieniędzy.

A oto pełne uzasadnienie decyzji jurorów: *Nagroda za wzorowy przykład dziennikarstwa interwencyjnego. Jury docenia rzetelność dziennikarską i upór w rozwiązywaniu problemu bohaterów. Ponadto reportaż doskonale wpisuje się w tematykę festiwalową.*

Autorka reportażu otrzymała obraz naszej koleżanki, **Bogumiły Burdy**.

Słuchacze ŁUTW mają dostęp do nagrodzonego reportażu. Link znajduje się wśród „Najnowszych komunikatów” na naszej stronie internetowej.

Agnieszka Madejska, dziennikarka programu *Uwaga TVN*, laureatka naszej nagrody

fot. Marek Marciniak

Magda Druri prezentuje pracę Bogumiły Burdy

fot. Roma Szczocarz

Kolędy nie tylko znane

Ostatni raz w 2023 roku spotkaliśmy się w dniu 18 grudnia na bożonarodzeniowym koncercie chóru ŁUTW im. H. Kretz.

Prezes **Alicja Korytkowska** poprzedziła koncert podziękowaniami tym spośród słuchaczy, którzy pracują na rzecz naszego stowarzyszenia. Opowiedziała także o niebezpiecznej dla zdrowia, a nawet życia sytuacji, w której znalazła się jedna z naszych koleżanek. Wszystko zakończyło się pomyślnie dzięki przyjaciółkom z utw, które prawidłowo oceniły zagrożenie i potrafiły zdalnie zorganizować pomoc. Z tego wniossek, że nasza społeczność nie tylko daje możliwość kontaktów towarzyskich, ale może nawet uratować życie...

A sam koncert? Wprowadził nas w prawdziwie świąteczny nastrój. Koleżanki – oraz trzech kolegów! – pod kierownictwem pani **Aleksandry Rylko-Sutowicz** śpiewają coraz śmielej i coraz lepiej. Tym razem usłyszeliśmy znane w naszych domach i lubiane kolędy: *Lulajże Jezuniu*, *Cicha noc* czy *Przybieżeli do Betlejem pasterze*, ale nie zabrakło także propozycji ze śpiewników innych narodów. Czyli repertuar był różnorodny i międzynarodowy. Szkoda tylko, że w auli było dużo pustych miejsc. Czyżby pogoda?

Ale mamy dla was, koleżanki i koledzy, dobrą wiadomość: kto nie dotarł na grudniowy koncert, może jego fragmenty zobaczyć w reportażu wideo, przygotowanym przez naszą redakcję Radio SoVo. Poza śpiewającym chórem znajdują tam Państwo także ciekawą wypowiedź pani chórmistrzynie, która całej Polsce mówi: jestem z chóru zadowolona!

Żeby się samemu przekonać, jak było, wystarczy wejść na stronę internetową ŁUTW, gdzie w zakładce „Łódzkie audycje Radia SoVo” bez problemu można znaleźć tę i inne nasze audycje.

Gorąco do tego zachęcamy!

fot. Marek Marciniak

Spotkania z noblistką

W listopadzie 2022 r. Senat Rzeczypospolitej Polskiej zdecydował, że rok 2023 będzie Rokiem Wisławy Szymborskiej, wybitnej poetki i noblistki, którą zna chyba każdy Polak. Nasz utw również o niej pamiętał.

Uczestnicy sekcji literackiej mieli okazję dwukrotnie brać udział w zajęciach dr. hab. **Jerzego Wiśniewskiego** poświęconych twórczości poetki. Pierwsze nosiły tytuł *Wisławy Szymborskiej wiersze obowiązkowe*, drugie zaś *O twórczości Wisławy Szymborskiej sprzed 1956 roku*. O ile z tak zwanymi wierszami obowiązkowymi zetknął się każdy, kto ukończył szkołę podstawową, o tyle wczesna twórczość poetki jest mniej znana. Co nie znaczy, że mniej ciekawa. Była ona również tematem listopadowego wykładu ogólnego *Tajemnice Wisławy Szymborskiej*, który poprowadził literaturoznawca, wykładowca UŁ, prof. dr hab. **Tomasz Bocheński**. Profesor zaprezentował i zarekomendował tom *Wiersze wszystkie*; ten wyjątkowy zbiór ukazał się na początku 2023 r. z okazji stulecia urodzin noblistki i zawiera całą jej twórczość poetycką. Przy okazji warto też wspomnieć o książce wieloletniego sekretarza i prezesa fundacji jej imienia, Michała Rusinka, zatytułowanej *Szalik. O Wisławie Szymborskiej dla dzieci*, która przybliży najmłodszym czytelnikom sylwetkę poetki i jej dorobek artystyczny dla najmłodszych.

21 obrazów na 21-lecie

fot. Marek Marciniak

Nasza koleżanka Jadwiga Gulińska już 21 lat jest słuchaczką ŁUTW. Od początku uczestniczyła w zajęciach sekcji plastycznej i pasji malowania nadal jest wierna. Obecnie jest członkiem grupy IMPASTO prowadzonej przez Jarosława Żerę, ale od kilkunastu lat jest także częstym gościem w pracowni DK na Żubardzkiej, a kilka miesięcy temu trafiła również na Nastrojową, do nowo otwartego CZAS-u (Centrum Zdrowego i Aktywnego Seniora).

Prace **Jadwigi Gulińskiej** często publikujemy w Biuletynie, pojawiają się na wystawach, ilustrują artykuły prasowe poświęcone twórczości Jadwigi.

Ostatnio Jadzia zrobiła naszej społeczności piękny prezent. – *Zbliża się jubileusz 45-lecia naszego utw. Doszłam do wniosku, że mogę z tej okazji dać jubilatowi prezent: 21 moich prac w 21. roku mojego członkostwa. Za każdy rok jedna praca. Mam nadzieję, że się przydadzą. Może na jakieś prezenty? Decyzję zostawiam zarządowi – mówi.*

Serdecznie dziękujemy hojnej ofiarodawczyni. Na pewno obrazy Jadwigi Gulińskiej znajdą godne jej talentu miejsce.

Poświatowska sercem wspominana

Wśród wielu ciekawych zajęć, w których uczestniczyliśmy w tym semestrze, na wyróżnienie zasługuje wykład z 11 października, zatytułowany *Poświatowska i muzyka*. Wygłosiła go prof. dr hab. **Aleksandra Nawe**, pianistka, kameralistka, pedagog Łódzkiej Akademii Muzycznej.

Aleksandra Nawe jest spokrewniona z poetką Haliną Poświatowską, stąd jej bardzo osobiste podejście do tematu. Tak naprawdę bohaterką wykładu obok Haliny Poświatowskiej była pani Nawe, jej odczucia, prywatne refleksje i interpretacje wierszy, ilustrowanych fragmentami muzyki. Wszyscy, którym dane było uczestniczyć w tym wykładzie podkreślali, że była to intelektualna i estetyczna uczta, że był on „inny”, bardzo wzruszający, głównie dzięki nietuzinkowej osobowości wykładowczyni i jej prywatnemu nastawieniu do osoby poetki i jej twórczości.

Nasi wolontariusze

Jak informowaliśmy w poprzednim Biuletynie, od roku nasi słuchacze pełnią dyżury w dwóch galeriach Uniwersytetu Łódzkiego w czasie eksponowania tam wystaw. Bardzo się cieszymy, że ta współpraca trwa nadal, ku satysfakcji obydwu stron. W minionym semestrze UŁ zorganizował trzy wystawy. O jednej z nich piszemy na str. 12, o dwóch pozostałych – poniżej.

fot. Marek Marciniak

W Galerii Wozownia 11 przy ul. Skłodowskiej-Curie otwarto w dniu 27 października 2023 r. wystawę fotografii **Aleksandry Wysokińskiej**, zatytułowaną *Kocham twą urodę złą*. Autorka jest socjologiem, a zaprezentowane zdjęcia dokumentują wygląd Łodzi od 2013 roku i pokazują zmiany w obrazie miasta. Wystawa była czynna do połowy grudnia.

Kolejny wernisaż odbył się 18 stycznia 2024 r. w Galerii Wozownia 1/5 (ul. Franciszkańska). Na wystawie *Przenikanie* swoje prace pokazał tandem twórczy: **Ryszard Hunger** i **Piotr Kotlicki**. Ich znajomość, a z czasem przyjaźń rozpoczęła się blisko 25 lat temu w łódzkiej Akademii Sztuk Pięknych, której obaj artyści są absolwentami. Kuratorem wystawy jest dr hab. **Aneta Pawłowska**. W wernisażu wzięła udział rektor UŁ prof. dr hab. **Elżbieta Żądzińska**.

Wystawa jest eksponowana do 29 lutego 2024 r., a więc czytelnicy tego Biuletynu mają jeszcze szansę ją obejrzeć w ostatnim dniu ekspozycji. Przypominamy, że nasi wolontariusze dyżurują w czwartki i piątki w godzinach 15-17. Ich liczba wzrosła już do 21 osób. Chętni nadal mogą się zgłaszać do sekretariatu.

Małgorzata Kaźmierska

Impasto w Wozowni

fot. Marek Marciniak

W uniwersyteckiej galerii Wozownia 1/5 przy ul. Franciszkańskiej 1/5 została pokazana wystawa prac sekcji plastycznej IMPASTO, prowadzonej w ŁUTW przez **Jarosława Żerę**. Wernisaż odbył się 14 października 2023 r., pokazano ponad 50 prac uczestników sekcji.

Wystawa została zorganizowana jako wydarzenie kulturalne w ramach mikrograntu *Aktywni w każdym wieku* prowadzonego przez Centrum Promocji i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich OPUS, a sfinansowanego z budżetu Urzędu Miasta Łodzi.

fot. Marek Marciniak

Jarosław Żero
w otoczeniu członkiń
sekcji plastycznej IMPASTO

A oto jak Jarosław Żero podsumował to wydarzenie: *Goście dopisali. Lampka wina i niemal rodzinna atmosfera to już tradycja! Ale słów kilka o obrazach. Były... różne. I w tym tkwi siła tej wystawy. Sporo prac powstało na jesiennym plenerze w Radziejowicach, były też wykonane w pracowni. Pejzaże, martwe natury i abstrakcje. Wsluchując się w oczekiwania uczestników, staram się niczego nie narzucać, a tylko inspirować i wspierać swoim doświadczeniem. Jest kolorowo. Dziękuję autorom za zaangażowanie, a Uniwersytetowi Łódzkiemu za udostępnienie galerii. Do zobaczenia na następnej wystawie.*

My też powtórzmy: do zobaczenia na następnej wystawie!

Żydowski rok obrzędowy

W poprzednim semestrze tematem większości spotkań sekcji kulturoznawczej był żydowski rok obrzędowy. Prowadziła je mgr **Anna Łagodzińska-Pietras** z działu historycznego Muzeum Miasta Łodzi. Mówiła m.in. o szabacie i o stosunku rodziny Poznańskich do tradycji żydowskiej.

Zajęcia w dniu 8 listopada były poświęcone świętom jesiennym. – *Z zainteresowaniem wysłuchaliśmy, że przed świętem Sukot Żydzi w swoich domach budowali szałas, zwane kuczki, by upamiętnić wędrówkę przez pustynię do Ziemi Izraela* – opowiada jeden z uczestników. Najbardziej zachwyciła go możliwość obejrzenia ściennego malowidła olejnego z przełomu XIX i XX wieku, wykonanego na tynku wapienno-cementowym. Malowidło przeniesiono z kuczki w kamienicy przy ul. Północnej 1/3. Operacja przeniesienia nie była łatwa. Obiekt był duży (230 na 460 cm), trzeba go było podzielić na 13 mniejszych części i dopiero wtedy umieścić na wtórnym podłożu i specjalnej konstrukcji stalowej.

Prace konserwatorskie zakończono w roku 1995, a rok później ten bezcenny zabytek stał się własnością Muzeum Miasta Łodzi. Umieszczono go na ścianie kawiarni, która od pewnego czasu jest nieczynna, ale przewodnicy zazwyczaj prowadzą tam grupy zwiedzających.

fot. Marek Marciniak

Po prostu lubię śpiewać...

Jak sięgam pamięcią, zawsze lubiałam śpiewać, ale życie nie dawało mi zbyt wielu do tego okazji. Dopiero, będąc już na emeryturze, zostałam członkiem chóru w Łódzkim Uniwersytecie Trzeciego Wieku.

Spotykamy się regularnie raz w tygodniu na próbach. Jest okazja, żeby wyjść z domu, spotkać się z ludźmi, którzy mają taką samą pasję, zakosztować radości wspólnego śpiewania, wymienić się informacjami na temat aktualnych wydarzeń kulturalnych.

Jesteśmy zespołem, który z zapałem ćwiczy, daje koncerty, ale także stwarza możliwość, by dzielić się radością z innymi ludźmi. Nad wszystkim czuwa pani Ola; profesjonalnie nas prowadzi, zaraża swoim zapałem i ma do nas dużo cierpliwości.

Każde spotkanie chóru to dla mnie mile spędzony czas.

Anna Szydzisz

Drzewa po japońsku

fot. Marek Marciniak

Zajęcia sekcji kultury japońskiej, zawsze ciekawe, tym razem, czyli 20 listopada 2023 r. przyniosły wiedzę o roślinach i ich japońskich, pięknie brzmiących nazwach. Na przykład popularne w Polsce japońskie klony to Momji lub Kaede, na sosnę mówi się Goyo Matsu (biała sosna pięcioigłowa) lub Kuro Matsu (czarna sosna dwuigłowa). Dąb to Kashi lub Kunugi, a azalia – Sutsuki.

W czasie tych zajęć znowu odwiedziły nas wolontariuszki z Japonii: **Chieko Hire** i **Honoka Yamamori**. Tę drugą w pięknym, oryginalnym kimonie mogą czytelnicy podziwiać na zdjęciu powyżej. Ja miałem tę przyjemność, że dwa dni później spotkałem panią Honoka Yamamori w pałacu Izraela Poznańskiego, czyli w Muzeum Miasta Łodzi. Była oczywiście w kimonie. I mnie poznała!

Marek Marciniak

Mi estas lodzanino

W październiku 2023 r. na ŁUTW rozpoczęła działalność sekcja esperanto. Już kiedyś przez krótki czas był na naszym utw lektorat języka esperanto. Teraz łączymy naukę języka z poznawaniem życia towarzystw esperantystów na całym świecie.

Do sekcji zapisało się dziewięć osób i tyle systematycznie chodzi. Naszą starościna jest koleżanka **Ilona Stępiak**, która z wielką energią piastuje tę funkcję. Zajęcia prowadzą dwie osoby: **Robert Kamiński** – prezes Polskiego Związku Esperantystów i **Zofia Śmistek** – lektorka.

W czasie przedświątecznych spotkań słuchaliśmy kolęd w języku esperanto i próbowaliśmy je śpiewać. Obdarowaliśmy się też drobnymi prezentami, złożyliśmy sobie życzenia świąteczno-noworoczne, oczywiście po esperancku. A podczas wakacji wybieramy się na spotkanie z esperantystami we Włoszech!

Danuta Zawilska

Kobiety greckiego antyku

Wizerunki kobiet w greckim dramacie antycznym – to temat bardzo ciekawych zajęć sekcji wiedzy o teatrze przeprowadzonych 20 grudnia 2023 roku przez prof. dr hab. **Małgorzatę Budzowską**. Pani profesor ukazała nam cały kontekst społeczno-polityczno-artystyczny powstania i rozwoju teatru w starożytnej Grecji oraz ówczesną rolę kobiet. W tym na wskroś patriarchalnym społeczeństwie bynajmniej nie była ona łatwa.

Teatr w starożytnej Grecji stał się narzędziem demokracji, a scena była forum dyskusji, socjalizacji obywatelskiej, wreszcie ekspresji artystycznej. Ale była to mocno okrojona demokracja, nie przypominała naszej. Obywatelami byli tylko mężczyźni, a i to nie wszyscy. Dla nich była przeznaczona sfera publiczna, dla kobiet pozostawało ognisko domowe. W teatrze kobiety mogły być postaciami, ale nie mogły być aktorkami, stąd maski i kostiumy, bo role kobiece grali wyłącznie mężczyźni. Mimo takich ograniczeń ówcześni dramaturdzy, czyli wielka trójka – Ajschylos, Sofokles i Eurypides stworzyli galerię niezapomnianych postaci kobiecych. Ich tragedie do dziś są wystawiane w teatrach całego świata, bo któż nie zna historii szlachetnej Antygony stojącej w obronie wartości rodzinnych, wojennej branki Kasandry ukaranej darem przepowiadania nieszczęść, której nikt nie wierzy, Klitajmestry – porzuconej żony, cudzołożnicy, mężobójczyni, królewskiej uzurpatorki, ale także nieszczęśliwej matki i ofiary matkobójstwa, czy też Jokasty, nieświadomej żony własnego syna? Ich losy i moralne dylematy budzą silne emocje także u współczesnych odbiorców.

Bo mimo tego całego rozwoju techniki, medycyny, filozofii, mimo naszych lotów w kosmos, komputerów i Bóg wie, czego tam jeszcze, natura ludzka tak bardzo się nie zmieniła.

Aleksandra Wiktorowska

Dojrzałość nie wyklucza

Czym są stereotypy i uprzedzenia? Skąd się biorą? Czym różni się wykluczenie od dyskryminacji? Odpowiedzi na te pytania poznali dziennikarze z dziesięciu rejonów Polski, w tym z ŁUTW. Seniorzy dowiedzieli się także, czym jest język inkluzyjny oraz jak mówić i pisać o różnych grupach społecznych.

Trzydniowe warsztaty (14-16.02.2024) zorganizowała w Warszawie Fundacja Pro Cultura w partnerstwie z Fundacją Kultury Dialogu. Spotkanie miało na celu zwrócenie uwagi na prawa osób starszych, a zwłaszcza na dyskryminację ze względu na wiek, określaną mianem ageizmu (od ang. age, wiek) lub wiekizmu.

Warsztaty odbyły się w ramach projektu *Dojrzałość nie wyklucza – świadomy senior zna swoje prawa i szanuje prawa innych*, finansowanego ze środków Komisji Europejskiej (program Building Bridges). ŁUTW reprezentowały kol. kol. **Joanna Grzybowska** i **Maria Sondej** z łódzkiej redakcji Radia SoVo.

Zawsze mam nadkomplet

Rozmowa z Iwoną Kmieć, starościnną sekcji *Poznaj łódzkie muzea*

Maria Sondej: - Sekcja istnieje dopiero jeden semestr, a już o niej głośno.

Iwona Kmieć: - Bardzo się z tego cieszę, ale nie ja ją wymyśliłam. Ja ją tylko prowadzę i sprawia mi to ogromną przyjemność. Na razie odwiedziliśmy trzy placówki: Muzeum Przyrodnicze Uniwersytetu Łódzkiego, Muzeum Niepodległości – a dokładniej stację Radegast oraz Muzeum Kinematografii.

Działacie inaczej niż pozostałe...

- U nas, w przeciwieństwie do innych sekcji, trzeba się zapisywać na konkretne zajęcia, w których chce się uczestniczyć. To jest konieczne, bo muzea ściśle przestrzegają liczebności grup, które mogą wchodzić z jednym przewodnikiem. No i zapisy są dwa-trzy tygodnie przed terminem zwiedzania, a to stwarza dodatkowe problemy, bo przecież komuś mogą się zmienić plany. Wymieniam więc ze wszystkimi numery telefonów, by można mnie było o tym powiadomić, ja z kolei mogę zadzwonić do kogoś z „listy rezerwowej”.

Kto się zapisuje?

- Bardzo różne osoby. Niektórzy byli niedawno i chcą ponownie zwiedzić konkretne muzeum, ale są i tacy, którzy wprawdzie już tu byli, ale... kilkadziesiąt lat temu, ze szkolną wycieczką. Cieszę się, że nie żałują swojej decyzji. Chętnych jest więcej niż miejsc, zawsze mam nadkomplet. Co ważniejsze, ludziom się to spodobało! Wychodzimy po zwiedzeniu muzeum, a niektórzy już mówią: *Pamiętaj, za miesiąc też idę!* Albo chcą się od razu zapisać na kolejne wyjście.

Grozi wam, że staniecie się stałą, zamkniętą grupą.

- To niemożliwe, bo chodzi przecież o to, żeby jak najwięcej osób mogło uczestniczyć w tych muzealnych wizytach. Na razie mamy trzy wyjścia w semestrze, może zwiększymy częstotliwość? Zobaczymy.

Ile jest w Łodzi muzealnych placówek do zwiedzenia?

- Zdziwi się pani, ale naliczyłam ponad 20, niektóre mają kilka oddziałów. Starczy na długo. Poza tym już są głosy, by ponownie wybrać się tam, gdzie już byliśmy, bo pocztą pantoflowa działa i są nowi chętni.

Czy muzea chętnie nas przyjmują?

- Jak dotąd w każdym spotkałam się z serdecznym przyjęciem, muzea wręcz czekają na takie grupy. Problemem są pieniądze. Mamy ich za mało, by zapłacić i za bilety i za przewodnika. Ale wspólnie z pracownikami placówek staramy się znaleźć jakieś wyjście. Warto, bo słuchacze ŁUTW są zadowoleni ze zwiedzania, a i muzea chwalą „naszych” za bardzo czynny udział. Oby tak dalej!

Inauguracja roku akademickiego.
Chętni czekają
w kolejce po Biuletyn

fot. Marek Marciniak

Na Wystawie malarstwa seniorów
w Centrum Zdrowego
i Aktywnego Seniora
przy ul. Nastrojowej.
Patrz str. 20

fot. Marek Marciniak

Grupa słuchaczy ŁUTW zwiedza
Muzeum Kinematografii w ramach
sekcji *Poznaj łódzkie muzea*

fot. Iwona Knieć

Szanowne Koleżanki i Koledzy!

Nareszcie nadchodzi wiosna i znowu zaczniemy wyjeżdżać. Liczę na was, entuzjaści turystyki i krajoznawstwa! Zachęcam do korzystania z aktualnej oferty zwłaszcza tych słuchaczy, którzy jeszcze nie uczestniczyli w naszych wycieczkach. Pamiętajcie: każdy wyjazd organizowany przez nas jest tańszy o około 30 proc. od tych, które oferują biura turystyczne. My nie naliczamy marży, ponadto każdą wycieczkę skrupulatnie rozliczamy i jeśli jej koszty były niższe niż planowano, zwracamy uczestnikom różnicę. To tyle tytułem zachęty.

W tym sezonie przygotowałam zwiedzanie dwóch miast, których jeszcze nie odwiedziliśmy: to Szczecin i Częstochowa. Obydwa są dobrze skomunikowane z Łodzią, dlatego autokar zamienimy na pociąg intercity. Będzie bezpiecznie, szybciej, wygodniej – i znacznie taniej.

A oto moje propozycje wycieczek i wstępne terminy:

- * Częstochowa – w kwietniu, jednodniowa
- * Szczecin – w dniach od 15 do 18 maja (cztery dni)
- * Pszczyna, Bielsko-Biała, Żywiec, Wisła, Ustroń, Cieszyn oraz Czeski Cieszyn – od 3 do 6 września (cztery dni)
- * Warszawa – 2. połowa października, jednodniowa. Zwiedzanie Sejmu, Senatu i Łazienek Królewskich.

Uwaga: Zapisy rozpoczną w marcu.

Od 15 lat pełnię funkcję starościny sekcji turystycznej. Spędziliśmy razem wiele godzin, zwiedziliśmy prawie wszystkie regiony Polski, najwspanialsze zamki, pałace, muzea, parki narodowe. Poznaliśmy dokładniej losy i historię naszego kraju, odwiedziliśmy również Czechów, Słowaków, Litwinów. Ale najbardziej cenne jest to, że poznaliśmy się bliżej, a nawet zaprzyjaźniliśmy.

Przyszedł czas na zmianę. Kolejny raz proszę, by ktoś z Państwa zechciał mnie zastąpić. Obiecuję, że przez pewien czas będę pomagała następcy/następczyni w opracowaniu tras i w ogólnych przygotowaniach.

I jeszcze informacje techniczne: zapisy – osobiście lub elektronicznie (e-mail jest pod tym tekstem). Trzeba podać imię, nazwisko, pesel, telefon. I najpierw się poważnie zastanowić, bo zmiana decyzji w ostatniej chwili sprawi, że mogą być problemy ze zwrotem zaliczki. Należność za wycieczkę wpłacamy na konto bankowe o numerze: **62 1020 3408 0000 4902 0375 5634**. Jego właścicielem jest ŁUTW ul. Rewolucji 1905 r. nr 66 90-222 Łódź. Zaliczka powinna być wpłacona w ciągu siedmiu dni od momentu zamieszczenia przez sekcję turystyczną takiej informacji na tablicy ogłoszeń w holu sali wykładowej lub na naszej stronie internetowej, w zakładce *ogłoszenia*. Każda wpłata musi być dokładnie w takiej wysokości, jaka będzie podana w komunikacie.

Na koniec chcę zarekomendować Państwu sobotnie spacer, których program przygotowuje i które prowadzi pani przewodnik Anna Drzewiecka. O tej porze roku zapewne sprawią one Państwu przyjemność. A poza tym można się na nich sporo dowiedzieć o naszym mieście i z bliska zobaczyć, co się w Łodzi zmieniło.

Anna Jaskułowska

tel. 506 43 62 97, e-mail: annajaskulowska@poczta.onet.pl

Sobotnie spacery

Trasy opracowała przewodnik, pani **Anna Drzewiecka**, która będzie spacerzy prowadzić.

Co jest ciekawego przy placu Dąbrowskiego?

02.03.2024. Zbiórka: plac Dąbrowskiego przy fontannie. Trasa spaceru: plac Dąbrowskiego, Teatr Wielki (z zewnątrz) i ludzie z nim związani, willa Kestenberga (z zewnątrz), ul. S. Sterlinga.

Szlakiem Ireny i Juliana Tuwimów

09.03.2024. Zbiórka przed kamienicą przy ul. Struga 42. Trasa spaceru: ul. Struga 42, skwer im. Ireny Tuwim, ul. Kopernika (Lecznica Pod koniem), ul. Gdańska, ul. Struga, Ławeczka Tuwima, III LO.

Ulica Tuwima (od Piotrkowskiej do Targowej). Zrewitalizowane obiekty

23.03.2024. Zbiórka: róg ul. Piotrkowskiej i ul. Tuwima. Trasa spaceru: Fabryka Aktywności Miejskiej, kościół pw. Podwyższenia św. Krzyża, willa Otto Gehliga (z zewnątrz), Biblioteka Miejska Tuwim (dziejnieniec), EC1 (z zewnątrz).

Przy Kilińskiego też jest ciekawie

13.04.2024. Zbiórka: róg ul. Jaracza i ul. Kilińskiego. Trasa spaceru: Targ Jaracza, mural *Czuć*, skwer im. Aliny Margolis-Edelman, ul. Piramowicza – cerkiew pw. św. Olgi (z zewnątrz), park im. Moniuszki, sobór św. Aleksandra Newskiego (z zewnątrz).

Dzień Ziemi w parku Julianowskim na Radogoszczu

20.04.2024. Zbiórka przed wejściem na teren Muzeum Tradycji Niepodległościowych na Radogoszczu. Trasa spaceru: Plac Pamięci Narodowej, dziedziniec Muzeum Tradycji Niepodległościowych (historia dawnego więzienia), kwatery żołnierskie na cmentarzu, spacer alejkami parkowymi, dąb Kosynier, miejsce po pałacu Heinzlów.

Historia w dzwonach zakłęta

27.04.2024. Zbiórka przed wejściem głównym do archikatedry (ul. Piotrkowska 265). Trasa spaceru: bazylika archikatedralna (dzieje, historia łódzkich dzwonów, tablice pamiątkowe), plac katedralny (budynki, pomniki, dąb i pomnik papieski), park im. bp. M. Klepacza (wille Richterów – z zewnątrz).

Na Wschodniej i Włókienniczej

11.05.2024. Zbiórka: ul. Narutowicza przy ul. Wschodniej (po stronie gmachu telewizji). Trasa spaceru: ul. Wschodnia, ul. Włókiennicza (rzeźba kochanków, zrewitalizowane kamienice, m.in. H. Majewskiego – z zewnątrz).

Spacerkiem po Retkini

25.05.2024. Zbiórka: ul. Retkińska, przed wejściem do ogrodu botanicznego. Trasa spaceru: ul. Retkińska, pomnik linii tramwajowej, pomnik ku czci poległych za ojczyznę, remiza strażacka, pomnik 600-lecia Retkini, kościół NSJ z otoczeniem, tężnia solankowa.

Spacerzy zaczynają się o godz. 10.30. W razie deszczu spacer będzie odwołany.

Premiera książki o Arthurze Greiserze

Uroczysta promocja książki *Arthur Greiser. Biografia i proces namiestnika III Rzeszy w Kraju Warty* (Wydawnictwo UŁ) odbyła się 28 listopada 2023 r. na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego. Obecni byli autorzy książki: dr h.c. UŁ **Dieter Schenk** i prof. dr hab. **Witold Kulesza**.

Warto dodać, że znany naszym słuchaczom prof. Kulesza, który do niedawna regularnie bywał u nas jako wykładowca, obchodził w 2023 roku pięćdziesięciolecie swojej pracy naukowej! Gratulacje, panie profesorze!

Nasi na Nastrojowej

W dniu 23 stycznia 2024 r. w Centrum Zdrowego i Aktywnego Seniora przy ul. Nastrojowej 10 otwarto *Wystawę malarstwa seniorów*. Wśród autorów eksponowanych prac znalazło się sześć naszych koleżanek, które od lat uczęszczają na zajęcia sekcji plastycznej IMPASTO, działającej w ŁUTW. Panie uważają, że nigdy dość malowania, a kontakt z różnymi instruktorami pomoże im w osiągnięciu lepszych rezultatów. Tydzień później wystawa została na dwa dni przeniesiona przed Dużą Salę Obrad Rady Miejskiej w Łodzi, gdzie mogli ją podziwiać m.in. seniorzy, którzy przyszli na wykład w ramach Łódzkiej Akademii Zdrowia.

Album o dawnej Łodzi

W Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej im. Piłsudskiego we wtorek, 23 stycznia 2024 r. odbył się wieczór promocyjny książki *Spojrzenie wstecz. Łódź w obiektywie Stefana Sztromajera. 1945-1999*. To gruby, ciężki i ciekawy album, bardzo starannie wydany przez Wydawnictwo Hamal. W wieczorze wziął udział zarówno autor zdjęć – **Stefan Sztromajer** jak i autor wstępu i podpisów – **Ryszard Bonisławski**. Obydwaj panowie w ciekawej rozmowie przybliżyli słuchaczom wiele niezwykłych sytuacji, towarzyszących przez ponad 50 lat „pstrykaniu” zdjęć przez Stefana Sztromajera. On sam nazywa siebie „pstrykaczem” i ciągle nie wierzy, że jego zdjęcia są tak chętnie oglądane. Spora grupa przybyłych na spotkanie skorzystała z możliwości kupna albumu, ustawiając się w długiej kolejce po podpisy obydwóch autorów.

Koncert z gwiazdą

W łódzkim Teatrze Wielkim wystąpił 17 lutego 2024 r. znakomity polski kontratenor **Jakub Orlński**. Z udziałem pianisty **Michała Biela** zaprezentował się m.in. w kompozycjach Karłowicza, Moniuszki i Haendla. Jego wokalne umiejętności doceniają największe sceny operowe świata. Życie Jakuba Orlńskiego nie ogranicza się do śpiewu; odnosił także sukcesy jako tancerz break dance'u, występował również w reklamach i kampaniach znanych marek jako tancerz, model i akrobata.

Marszałek Województwa Łódzkiego, gospodarz koncertu, część widowni przeznaczył dla liderów utw; z tej puli my także dostaliśmy dziesięć zaproszeń. Grupa szczęśliwców mogła się przekonać, że powszechne zachwyty nad talentem młodego śpiewaka nie były przesadzone.

Rok akademicki 2023/2024

Lp	Język	Lektor/starosta grupy	Miejsce spotkań	Dzień tygodnia	Godziny
1.	Angielski	mgr Ewa Grabowska Małgorzata Kozłowska Jerzy Kałużny	LLOYD WOODLEY English Language Centre Centrum Języka Angielskiego Narutowicza 86	poniedziałek sala 9	10.00 – 11.00 11.00 – 12.00
2.	Angielski	mgr Lloyd Woodley Maria Srogosz-Maile		poniedziałek sala 1	10.00 - 11.00
3.	Angielski	mgr Lloyd Woodley Jolanta Kowalska		wtorek sala 1	10.00 – 11.00
4.	Esperanto	Robert Kamiński, Zofia Śmistek Ilona Stępień		wtorek sala 9	13.45 – 14.45
5.	Angielski	mgr Iwona Igielska Elżbieta Mielicka Jadwiga Czyż Monika Kubik		wtorek sala 9	10.00 – 11.00 11.15 – 12.15 12.30 – 13.30
6.	Francuski	mgr Katarzyna Agaciak-Kubiak Anna Przepałkowska Bożena Kaczmarowicz		środa sala 9	09.45 – 10.45 11.00 – 12.00
7.	Niemiecki	mgr Jolanta Olasek Hanna Kielek Bożena Świątek Bogusława Kuleszczyk		czwartek sala 9	10.00 – 11.00 11.15 – 12.15 12.30 – 13.30

Dni i godziny mogą ulec zmianie. O każdej zmianie będzie powiadomiony starosta grupy

PROGRAM WYKŁADÓW

rok akademicki 2023/2024
semestr letni

Aula im. prof. Wacława Szuberta
Uniwersytet Łódzki

PONIEDZIAŁKI godz. 12.30

Data	Temat	Wykładowca
26.02.	Wybrane problemy prawa wyborczego	prof. dr hab. Krzysztof Skotnicki
04.03.	Czy należy bać się Unii Europejskiej?	prof. dr hab. Marek Belka
11.03.	Andaluzyjska convivencia. Spoty sztuki arabskiej i chrześcijańskiej na południu Hiszpanii	mgr Agnieszka Wojciechowska-Sej
18.03.	Zawód aktor – powołanie czy sposób na życie?	mgr Bartłomiej Nowosielski aktor Teatru Ateneum
25.03.	Spotkanie wielkanocne	występ chóru ŁUTW
08.04.	Gwiazdy łódzkiej sceny operowej	mgr Sławomir Pietras
15.04.	Poezja w służbie muzyki i filmu	mgr Michał Wieczorek
22.04.	Blaski i cienie energetyki jądrowej	dr hab. Ewa Świerczewska-Gładysz
29.04.	Miłość czy interes? Skomplikowane relacje damsko-męskie w bolszewickiej Ukrainie	dr Olga Gaidai
06.05.	Walne zebranie sprawozdawcze	
13.05.	Aleksander Gieryski – malarz o wielu obliczach	mgr Maria Milanowska
20.05.	Muzykoterapia i ćwiczenia jako droga do zdrowia	dr Mateusz Wiszniewski
27.05.	Seniorze, poznaj swoje prawa i bądź świadomym konsumentem	mgr Paweł Czekalski
03.06.	Szczepienia seniorów	prof. dr hab. n.med. Adam Antczak

ŚRODY godz. 12.30

Data	Temat	Wykładowca
28.02.	Izrael i Palestyna. Czy pokój jest jeszcze możliwy?	dr Robert Czulda
06.03.	Znaszli swój kraj? O dziedzictwie kulturowym w Polsce	dr Jędrzej Kałużny
13.03.	„ <i>Bo tyłem wracała z pastwiska...</i> ”. Sprawa łódzkiej „czarownicy” Zofii Straszybot	dr Sebastian Adamkiewicz
20.03.	Archiwa rodzinne i ich twórcze konteksty	dr Anna Ciarkowska, mgr Milena Rosiak
03.04.	Nauka a wartości	dr Marcin Bogusławski
10.04.	Chiny. Od Wielkiego Muru po Syczuan	dr hab. Marek Barwiński
17.04.	Wincenty Witos – historia niezwykłej kariery	dr hab. Jacek Pietrzak
24.04.	Jak Finowie wyszli z lasów i zbudowali najszcześniejszy kraj na świecie	dr hab. Wojciech Woźniak
08.05.	Łódź w obiektywie Stefana Sztromajera	mgr Ryszard Bonisławski
15.05.	Wyspy szczęśliwe opisane przez Czesława Miłosza	prof. dr hab. Tomasz Bocheński
22.05.	Zadziwiająca słowiańszczyzna. W poszukiwaniu źródeł polszczyzny	dr hab. Danuta Kowalska
29.05.	Czy aglomeracja Łodzi szkodzi swojej <i>polisie na przetrwanie</i> , czyli o niecce łódzkiej ciąg dalszy	dr hab. Maciej Ziulkiewicz
05.06.	Uroczystości jubileuszowe	

Wykłady ustaliły i do druku podały Irena Kujawska i Danuta Zawilska
e-mail: i.kujawska@onet.eu; dzawilska@toya.net.pl

Tematy wykładów i nazwiska wykładowców mogą ulec zmianie

SEKCJE ZAINTERESOWAŃ

Lp	Sekcja	Miejsce spotkań	Dzień tygodnia	Godzina	Dzień w miesiącu		
					II 2024	III 2024	IV 2024 V 2024
1	KULTURY JAPONSKIEJ	Wydział Matematyki UŁ ul. Banacha 22, sala 103D	poniedziałek	14.30	26	11, 25	15 6, 20
2	LITERACKA	Wydz. Matematyki UŁ ul. Banacha 22, sala 103D	poniedziałek	14.15		4, 18	8, 22 13, 27
3	HISTORYCZNA	Instytut Historii UŁ ul. Kamńskiego 27, sala 103	wtorek	10.00		12	9, 23 7, 21
4	KINEMATOGRAFIA POLSKA	Biblioteka Wojewódzka im. J. Piłsudskiego ul. Gdańska 100/102	wtorek	12.00		5, 12	2, 9, 16, 23 7, 14
5	SEKCJA EKOLOGICZNA	Wydz. Biologii i Ochrony Środowiska UŁ ul. Banacha 1/3, budynek B, aula B9	wtorek	13.30	27	19	16 14*, 28
6	POZNAJ ŁÓDZKIE MUZEA**	patrz strona 28	środa	10.00		27	17 29
7	KULTUROZNAWCZA	Muzeum Miasta Łodzi ul. Ogrodowa 15	środa	10.30	28	13, 20	10, 24 8, 22
8	WIEDZY O TEATRZE	Wydział Filologiczny UŁ ul. Pomorska 171/173, sala 2.03	środa	15.30		20	3, 24 22
9	KINEMATOGRAFIA ŚWIATOWA	Mediateka MEMO, Biblioteka Miejska ul. Stanisława Moniuszki 5	czwartek	09.30		7, 21	11, 25 9, 23
10	PSYCHOLOGICZNA	Instytut Psychologii UŁ aula S. Gerstmana al. Rodziny Scheiblerów 2	czwartek	10.30	29	14	11, 25 9, 23
11	JĘZYKOZNAWSTWA	Wydział Filologiczny UŁ ul. Pomorska 171/173, sala 2.49	czwartek	12.00		7, 21	4, 18 16, 23
12	HISTORII SZTUKI	Uniwersytet Łódzki ul. Lindleya 3, aula de Lazari	piątek	10.30		8, 22	12, 26 10, 17
13	BIOLOGICZNO-MEDYCZNA	Wydz. Biologii i Ochrony Środowiska ul. Banacha 1/3, budynek B, aula B9	piątek	13.00		1, 15***	5, 19 10
14	NOWE TECHNOLOGIE	Wydz. Matematyki UŁ ul. Banacha/Matejki, sala 103D	sobota	10.00		2, 16, 23	6, 13, 20 11, 25

* Patrz tabela z tematami sekcji
** Zapisy u starosty
***Zajęcia w auli B-11
Terminy czerwcowe podano w tabeli z tematami sekcji

SEKCJE ZAINTERESOWAŃ

Lp	Sekcja	Prowadzący i starosta	Miejsce spotkań	Dzień tygodnia	Godzina	Dzień w miesiącu		
						II 2024	III 2024	IV 2024 V 2024
15	PLASTYCZNA impasto	mgr Jarosław Żero Anna Studzińska	Wydz. Nauk o Wychowaniu UŁ ul. Pomorska 46/48 sala 318	piątek	11.00-14.00	9	1, 15	5, 19 10, 24
16	PLASTYCZNA akryl	mgr Joanna Miklaszewska- Sierakowska Jolanta Piech		piątek	10.00-13.00	2, 23	8, 22	12, 26 17
17	CHÓR (sceniczna)	mgr Aleksandra Rylko-Sutowicz Janina Kiwałaśka	Aula Wł.Szuberta ul. Lindleya 3/5	poniedziałek	10.00-12.00	każdy		
18	WARSZTATY FOTOGRAFICZNE	mgr Grzegorz Nowak Barbara Kubisiak Joanna Tomaszewska	ul. M.Składowskiej- Curie 11	środa	10.00-11.30 12.00-13.30	28	13, 20	3, 10 15, 22
19	WARSZTATY KOMPUTEROWE	mgr Barbara Gorzelańczyk mgr Jagoda Kropidłowska	Wydz. Chemii UŁ ul. Tamka 12	piątek czwartek	10.00-14.30 10.00-14.30	wg zapisów		
20	WARSZTATY LITERACKIE	prof. dr hab. Beata Śniecikowska Marianna Kaczewiak	Wydział Filologiczny UŁ ul. Pomorska 171/173, sala 2.45	czwartek	13.30-15.00		7, 14, 21	11, 25 9, 23
21	TURYSTYCZNA	mgr Ryszard Bonisławski Anna Jaskółowska	Miejsce wg planu	sobota	10.30	informacje szczegółowe str. 19		
22	BRYDŻ	Tomasz Modrzejewski Józef Gorzelańczyk	Dom Literatury ul. Roosevelta 17	środa	10.00-12.00	28	6, 13, 20	10, 17, 24 8, 15, 22

TEMATY ZAJĘĆ W SEKCJACH

SEKCJA KULTURY JAPOŃSKIEJ

poniedziałek 14.30

wykładowca *mgr Masakatsu Yoshida*, starosta *Adam Błoch*

Tradycyjne uroczystości w życiu Japończyków

Data	Temat
26.02.2024	Uroczystości z okazji narodzin dziecka
11.03.2024	Święto dzieci, które ukończyły 7, 5 i 3 lata
25.03.2024	Uroczystość rozpoczęcia i zakończenia nauki oraz rozpoczęcia pracy
15.04.2024	Dzień Dziewczynki i Dzień Dziecka
06.05.2024	Uroczystość z okazji pełnoletności
20.05.2024	Uroczystości ślubne

W zajęciach przewidziany jest udział wolontariuszy z Japonii

SEKCJA LITERACKA

poniedziałek 14.15

Plan zajęć przekazał *dr hab. Jerzy Wiśniewski*, starosta *Maria Malec*

Data	Temat	Wykładowca
04.03.2024	Paulina Wilkońska, Mieczysław Romanowski, Kornel Ujejski, Włodzimierz Wolski, Ernest Buława, Maria Konopnicka... – głosy i echa z powstania styczniowego	dr hab. Maria Berkan-Jabłońska, prof. UŁ
18.03.2024	Poezja Cypriana Norwida. Wokół pytań o kształt cywilizacji nowoczesnej	dr hab. Maria Berkan-Jabłońska, prof. UŁ
08.04.2024	„Moje dziecko najdroższe”. Jarosław Iwaszkiewicz w listach do córek i „syna”	dr hab. Jerzy Wiśniewski
22.04.2024	„Najdzielniejsi ludzie na wojnie to korespondenci”. Urywki z <i>Antologii reportażu wojennego</i> (w opracowaniu W. Jagielskiego).	dr hab. Jerzy Wiśniewski
13.05.2024	„...ostrzec, przerazić, odstraszyć...” Stulecie <i>Przedwiośnia</i> Stefana Żeromskiego	dr hab. Jerzy Wiśniewski
27.05.2024	Źródła i początki twórczości Zbigniewa Herberta (w roku stulecia urodzin poety)	dr hab. Jerzy Wiśniewski

SEKCJA HISTORYCZNA

wtorek 10.00

Plan zajęć przekazała *prof. dr hab. Anna Kowalska-Pietrzak*, starosta *Urszula Portalewska*

Data	Temat	Wykładowca
12.03.2024	Corporate Social Responsibility – społeczna polityka firm w XIX wieku. Czy biznes z ludzką twarzą?	dr Małgorzata Łapa
09.04.2024	Rola kobiet w życiu politycznym Rzeczypospolitej Obojga Narodów (XVII-XVIII wiek)	dr hab. Witold Filipczak, prof. UŁ
23.04.2024	Symbolika krzyża w pierwszych wiekach Cesarstwa Rzymskiego – od archetypu hańby do znaku zwycięstwa	prof. dr hab. Sławomir Bralewski
07.05.2024	Poślubieni sobie, poślubieni nauce. Hanna i Ludwik Hirsztfeldowie	prof. dr hab. Jolanta Kolbuszewska
21.05.2024	Powstanie warszawskie – droga do katastrofy	dr hab. Jacek Pietrzak, prof. UŁ
04.06.2024	Początek polskiej drogi do demokracji. Okrągły Stół i wybory parlamentarne z czerwca 1989	dr hab. Krzysztof Lesiakowski, prof. UŁ

TEMATY ZAJĘĆ W SEKCJACH

SEKCJA KINEMATOGRAFIA POLSKA

wtorek 12.00

wykładowca *mgr Michał Maj Wieczorek, starosta Maryla Świerkocka*

Data	Temat
05.03.2024	Ach, te błędy młodości, 1967
Kino retro – czar przedwojnia	
12.03.2024	Wielki nieobecny - polski film na pierwszym Festiwalu Filmowym w Cannes w 1939 r.
02.04.2024	Nie ma szczęścia bez miłości, 1938
09.04.2024	Wielka literatura na srebrnym ekranie, 1937
16.04.2024	Bohaterka Mniszkówny w przedwojennej odsłonie, 1936
23.04.2024	Miłość odnaleziona, 1938
07.05.2024	O krok od upadku, 1938
14.05.2024	Miłość przyszła z morza..., 1938

SEKCJA EKOLOGICZNA

wtorek 13.30

Plan zajęć przekazała *prof. dr hab. Aneta Sitek*

starosta *Elżbieta Bukowska, Aleksandra Czeremuszkin*

Data	Temat	Wykładowca
27.02.2024	Ekohydrologia dla zrównoważonego zarządzania wodą w zlewni w dobie zmian klimatu	dr hab. Edyta Kiedrzyńska prof. UŁ
19.03.2024	Endoreplikacja - jaki potencjał może wyzwoić w roślinach?	dr Izabela Kołodziejczyk
16.04.2024	Środowiskowe DNA, czyli jak możemy badać bioróżnorodność z użyciem narzędzi molekularnych nowej generacji	prof. dr hab. Karolina Bącela-Spychalska
14.05.2024 *	Porosty – sprzymierzeńcy czy wrogowie. Park Piłsudskiego na Zdrowiu	dr Mariusz Hachułka
28.05.2024	Naturalne i antropogenicznie zmienione rzeki	dr Eliza Szczerkowska-Majchrzak

* Zajęcia terenowe. Zbiórka o godz. 10.00 na parkingu przed pływalnią Aquapark Fała

SEKCJA KULTUROZNAWCZA

środa 10.30

starosta *Barbara Krajewska*

Data	Temat	Wykładowca
28.02.2024	<i>Wampir i Marzyciel</i> : mniej znane powieści Władysława Reymonta o mieście i kapitalizmie a <i>Ziemia Obiecana</i>	dr Wojciech Wendland
13.03.2024	<i>Retusz wliczony w cenę</i> - łodźnianie w fotografii portretowej	mgr Beata Kamińska
20.03.2024	Widoki Łodzi w fotografii Bronisława Wilkoszewskiego, Włodzimierza Pfeiffera i Ignacego Płażewskiego	mgr Beata Kamińska
10.04.2024	Czas wolny łodźnian	mgr Beata Kamińska
24.04.2024	Zieleń nie tylko od święta - wizyty w parkach i ogrodach przemysłowej Łodzi	mgr Cezary Pawlak
08.05.2024	Obyczajowość, symbolika i tradycja w sztuce wielokulturowej Łodzi	mgr Adam Klimczak
22.05.2024	Historia i promocja łódzkiego biznesu na przykładach druków akcydensowych ze zbiorów Muzeum Miasta Łodzi	mgr Adam Klimczak

TEMATY ZAJĘĆ W SEKCJACH

SEKCJA POZNAJ ŁÓDZKIE MUZEA

środa 10.00

starosta *Iwona Kmiec*

Data	Temat
27.03.2024	Muzeum Geologiczne im. Jana Ziomka, Wydział Nauk Geograficznych UŁ, ul. Kopcińskiego 31
17.04.2024	Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne, plac Wolności 14
29.05.2024	Muzeum Farmacji im. prof. J. Muszyńskiego, plac Wolności 2

Zapisy u starosty

SEKCJA WIEDZY O TEATRZE

środa 15.30

Plan zajęć przekazała mgr. *Joanna Królikowska*, starosta *Sylvia Tarowska*

Data	Temat	Wykładowca
20.03.2024	Sowizrał krotchwilny i rybał zabawny. Mądrzy prześmiewcy teatru staropolskiego	dr Dariusz Leśnikowski
03.04.2024	Alilujka, czyli kołędowanie wiosenne Teatru Węgajty	mgr Joanna Królikowska
24.04.2024	Sztuczna inteligencja, wirtualna rzeczywistość i robotyczni aktorzy, czyli jaki będzie teatr przyszłości?	mgr Weronika Żyła
22.05.2024	Wizerunki kobiet w greckim dramacie starożytnym. Część 2	prof. dr hab. Małgorzata Budzowska

SEKCJA KINEMATOGRAFIA ŚWIATOWA

czwartek 09.30

wykładowca *dr Tamara Skalska*, starosta *Maryla Świerkocka*

Słynne postaci i znane przypadki w psychologii

Data	Temat
07.03.2024	Niebezpieczna metoda, 2011
21.03.2024	Eksperymentator, 2015
11.04.2024	Pocztówki znad krawędzi, 1990
25.04.2024	Piękny umysł, 2001
09.05.2024	Więzienny eksperyment, 2015
23.05.2024	Normalnie wariat, 2017
06.06.2024	Przebudzenia, 1990
13.06.2024	Subuk, 2022

SEKCJA PSYCHOLOGICZNA

czwartek 10.30

wykładowca *dr Magdalena Kobylarczyk - Kaczmarek*, starosta *Elżbieta Dwornik*

Data	Temat
29.02.2024	Człowiek a środowisko - jakie relacje łączą te dwa światy
14.03.2024	Czy nadzieja zawsze umiera ostatnia
11.04.2024	Różne oblicza psychogerontologii
25.04.2024	Jak wielką moc ma wybaczenie
09.05.2024	Czy muzyka łagodzi obyczaje
23.05.2024	Zygmunt Freud i psychoanaliza

TEMATY ZAJĘĆ W SEKCJACH

SEKCJA JĘZYKOZNAWSTWA

czwartek 12.00

wykładowca **dr Izabela Różycka, starosta Barbara Uptas, Grażyna Stasiak-Liszko**

Data	Temat
07.03.2024	Komunikowanie, czyli jak się ludzie porozumiewają
21.03.2024	Tajniki komunikowania interpersonalnego
04.04.2024	Jak się dogadać, czyli komunikowanie w grupach
18.04.2024	Potęga mediów, czyli komunikowanie masowe
16.05.2024	Nie tylko język, czyli komunikacja niewerbalna
23.05.2024	Najtrudniejsze pytanie, czyli jak się komunikować skutecznie

SEKCJA HISTORII SZTUKI

piątek 10.30

Plan zajęć przekazała **prof. dr hab. Aneta Pawłowska, starosta Roma Szczocarz**

Data	Temat	Wykładowca
08.03.2024	Ku nowoczesności. Przemiany w modzie kobiecej w pierwszej połowie XX w.	dr Adam Drozdowski
22.03.2024	Sztuka artystów z ludu Makonde	dr Zofia Potakowska
12.04.2024	Krótką historia fotografii. Zdjęcia ikoniczne	dr Magdalena Milerowska
26.04.2024	Sztuka społecznie zaangażowana - udane projekty	prof. dr hab. Agnieszka Gralińska-Toborek
10.05.2024	Sztuka w Cusco w okresie wicekrólestwa	dr Ewa Kubiak
17.05.2024	Dlaczego zachwyca, skoro nie zachwyca, czyli jak interpretować sztukę współczesną	prof. dr hab. Aneta Pawłowska

SEKCJA BIOLOGICZNO-MEDYCZNA

piątek 13.00

starosta **Irena Kasprzak**

Data	Temat	Wykładowca
01.03.2024	Porozmawiajmy o lekach	prof. dr hab. n. farm. Andrzej Stańczak
15.03.2024*	Wpływ składników pożywienia na szkliwo i wypełnienia stomatologiczne	prof. dr hab. n. med. Leszek Szmigiero
05.04.2024	Dieta cukrzycowa u seniorów	mgr Magdalena Makarowska
19.04.2024	Temat i nazwisko wykładowcy będą podane później	
10.05.2024	Choroba zwyrodnieniowa stawów kolanowych - sposoby radzenia sobie z bólem i z ograniczeniem w funkcjonowaniu	mgr Katarzyna Darmaszek mgr Klaudia Skonieczna

* Aula B-11, ul. Banacha 1/3

SEKCJA NOWE TECHNOLOGIE

sobota 10.00

wykładowca **mgr Dawid Grzelak, starosta Józef Gorzelańczyk**

Data	Temat
02.03.2024	Rezerwacje online miejsc na wakacje
16.03.2024	Inteligentny dom/mieszkanie. Jakie możliwości daje nam dzisiaj elektronika
23.03.2024	Kupno nowego czy modernizacja starego komputera? Przegląd nowości i urządzeń używanych
06.04.2024	Alexa, Siri, Google – porozmawiajmy z elektroniką
13.04.2024	Tablet, czytnik e-booków, telefon. Czy coś może zastąpić drukowaną książkę?
20.04.2024	Smishing – czym jest i jak chronić swoje dane?
11.05.2024	Smartwach? A może sportowa opaska? Jakie korzyści przynoszą nam akcesoria na rękę
25.05.2024	Platformy do oglądania filmów – która jest najlepsza

TEMATY ZAJĘĆ W SEKCJACH

Zajęcia sportowe będą prowadzone od dnia 26 lutego 2024 r

Rodzaj zajęć	Prowadzący	Termin zajęć	Godz. zajęć
Sala Uniwersytetu Łódzkiego, ul. Tamka 12 (<i>Wydział Chemii</i>)			
Tenis stołowy	mgr Jarosław Adamczyk	wtorek środa	09.30 – 10.15 10.30 – 11.15
Sala Uniwersytetu Łódzkiego, ul. Styrska 20 (<i>Centrum Sportu UE</i>)			
Fitness prozdrowotny 50+ (sala nr 7)	mgr Urszula Lis	wtorek	12.00 – 12.45 12.50 – 13.35
Gimnastyka (sala nr 7)	mgr Krzysztof Mielczarek	wtorek	14.15 – 15.00
Gimnastyka (sala nr 7)	mgr Teresa Węglarska	czwartek	14.10 – 14.55 15.00 – 15.45 15.50 – 16.35
Sala Uniwersytetu Łódzkiego, XIV DS, ul. Matejki 21			
Gimnastyka	mgr Dorota Karło	wtorek	09.30 – 10.15 10.20 – 11.05 11.10 – 11.55 12.00 – 12.45
Terapia tańcem	mgr Ewa Izydorczyk	środa	09.30 – 10.15 10.20 – 11.05
Czi Kung Terapia dźwiękiem Joga ogólnorozwojowa i hormonalna	dr Mateusz Wiszniewski	środa	11.15 – 12.00 12.15 – 13.00 13.15 – 14.00
Joga	mgr Agnieszka Błaszczuk	środa	14.10 – 15.10 15.15 – 16.15
Gimnastyka	mgr Dorota Karło	czwartek	14.05 – 14.50 14.55 – 15.40 15.55 – 16.40

Projektowe aplikacje ŁUTW

Pod koniec 2013 roku złożyliśmy wniosek o dofinansowanie dwóch projektów. Obydwa będą rozstrzygnięte na początku marca 2024 i mają być realizowane do 31 grudnia. Wierzymy, że przynajmniej jeden z nich okaże się dla nas szczęśliwy i uzyskamy dofinansowanie działalności ŁUTW.

Po ogłoszeniu wyników niezwłocznie poinformujemy o tym wszystkich słuchaczy ŁUTW na naszej stronie internetowej, a w przypadku otrzymania dotacji – zwycięski projekt opiszemy szerzej w następnym Biuletynie. Na razie w skrócie prezentujemy założenia i zakres obydwóch.

Projekt *Aktywni seniorzy – chcemy zostawić po sobie ślad* organizuje Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego NOWEFIO. Dotyczy on aktywności społecznej na rzecz dobra wspólnego, a przecież taką formę aktywności realizujemy na co dzień poprzez różne zajęcia, odbywające się w wielu sekcjach. Ponadto, z myślą o zbliżającej się 45. rocznicy istnienia ŁUTW, zaproponowaliśmy symboliczne posadzenie 45 drzew oraz wydanie dwóch jubileuszowych publikacji i zorganizowanie wystawy plastycznej i fotograficznej.

Łódź pełna kultury to projekt ogłoszony przez Wydział Kultury Urzędu Miasta Łodzi. Dotyczy on wzmacniania świadomego uczestnictwa w kulturze i w edukacji kulturalnej, a także popularyzacji dziedzictwa kulturowego i tożsamości. Zgłaszając wniosek, zaproponowaliśmy – podobnie jak w projekcie omówionym powyżej – wybrane cykle zajęć, które realizujemy w bieżącej działalności naszego utw. Uważamy bowiem, że poszerzają one wiedzę i rozwijają umiejętności twórcze uczestników, czyli doskonale wpisują się w cele projektu UMŁ.

Małgorzata Kaźmierska

Spotkanie w OPUS

Centrum Promocji i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich OPUS zorganizowało 8 grudnia 2023 roku w Bibliotece Gdańskiej (ul. Gdańska 8) spotkanie, podsumowujące *Mikrogrant dla Seniorów*. Jego częścią był projekt pod nazwą *Aktywni w każdym wieku*, który opisaliśmy w Biuletynie nr 46 z października 2023.

Na spotkaniu byliśmy reprezentowani przez kol. **Małgorzatę Kaźmierską**, która u nas ów projekt prowadziła. – *Mieliśmy okazję wymienić się doświadczeniami z realizacji tego mikrograntu, ale poznaliśmy także wiele interesujących szczegółów nt. rewitalizacji niektórych łódzkich ulic, bo także temu tematowi było poświęcone spotkanie w bibliotece.*

Goście zostali poproszeni, by przynieść swoje archiwalne zdjęcia Łodzi, które wspólnie oglądali i komentowali. Był także poczęstunek, quizy sprawdzające wiedzę o Łodzi i wiele innych atrakcji.

Na zakończenie grantowicze zostali obdarowani pamiątkowymi dyplomami.

Historia i wielokulturowość

Na wycieczkę wybraliśmy się w dniach 5-8 września 2023 r. Puławy były jej pierwszym etapem. Zwiedzamy pałac Czartoryskich wzniesiony pierwotnie przez Lubomirskich. Podziwiamy piękne komnaty, sztukaterie i gotyckie sklepienia ozdobione kryształowymi żyrandolami, a także porcelanę stołową używaną przez Czartoryskich i Lubomirskich. W skład zespołu pałacowo-parkowego Czartoryskich wchodzi świątynia Sybilli – budowla w kształcie rotundy, pierwsze polskie muzeum narodowe. Znajdują się tu przedmioty związane m.in. z Bolesławem Chrobrym, Kazimierzem Wielkim czy Tadeuszem Kościuszką.

Z Puław udaliśmy się do Janowca, który przywitał nas malowniczymi ruinami zamku na wzgórzu, niegdyś strzegącego przeprawy przez Wisłę. Dziś ruiny są dostępne i z wysokości kilku pięter mogliśmy podziwiać piękną panoramę doliny Wisły. W Kazimierzu Dolnym, do którego dotarliśmy promem, a później autokarem, zwiedziliśmy stare miasto i słynny rynek z zabytkową studnią, otoczony malowniczymi kamienicami. Zapoznaliśmy się także z sięgającą XI wieku historią osady, która od połowy XIV w. stała się miastem.

Drugi dzień wycieczki zdominował Lublin, a w nim zamek wzniesiony na wzgórzu w I poł. XIV w. przez Kazimierza Wielkiego. W 1569 roku w murach zamku obradował sejm, na którym podpisano tzw. unię lubelską. W latach 1831-1915 było tu więzienie carskie, głównie dla uczestników walk o niepodległość, m. in. powstańców styczniowych 1863 roku. Wśród osadzonych był Aleksander Głowacki znany jako Bolesław Prus, oraz jego brat. W Lublinie zwiedziliśmy także jesziwę, czyli uczelnię talmudyczną, założoną w 1930 roku przez rabina Majera Szapirę. Nazywano ją Lubelską Szkołą Mędrców i była wówczas największą tego typu placówką na świecie.

W trzecim dniu zwiedziliśmy Chełm i unikatowe na skalę światową podziemia kredowe, znajdujące się pod Starym Miastem. Korytarze są udostępnione zwiedzającym, jednak grasuje w nich groźny duch Bieluchy. Na szczęście udało nam się ująć z życiem i wydostaliśmy się na powierzchnię, ale nasze ubrania były białe od kredy. Następne miasto, Zamość, w popołudniowym słońcu prezentowało się pięknie. Niestety, zdążyliśmy zwiedzić tylko rynek i twierdzę. Lubartów, odziedziczony przez Pawła Karola Sanguszkę na początku XVIII wieku, został przez niego podniesiony z upadku gospodarczego tak skutecznie, że 22 listopada 1744 r. król nadał miastu herb. W pałacu Sanguszków mieści się obecnie starostwo powiatowe. Na tyłach pałacu jest przepiękny zespół parkowy wg wzorów francuskich, a w nim staw z fontannami. W pobliżu pałacu jest piękna bazylika pw. św. Anny, wzniesiona w XVIII wieku.

Kozłówka to najpiękniejszy etap wycieczki. W latach 1799-1944 majątek należał do Zamoyskich jako ordynacja. We wnętrzach, które zachowały autentyczny wystrój z przełomu XIX i XX wieku, jest zgromadzona niezwykła kolekcja malarstwa, mebli, rzeźb, luster, kobierców, porcelany, złożonych brązów i sreber, które swego czasu stanowiły wyposażenie pałacu. Przed pałacem znajduje się piękny park i wozownia z XIX i początków XX wieku, w niej powozy, siodła i uprzęż konna. Podczas spacerów po parku towarzyszyły nam liczne i oswojone pawie.

Henryk Gralak

Lublin

Lublin

Janowiec

Lubartów

Wszystkie fotografie
są autorstwa Henryka Gralaka
i dotyczą wycieczki opisanej obok

Eugeniusz Dolat (1952-2023)

Eugeniusz Dolat, nasz Gienio – pełen życia, uśmiechnięty, niebywale kreatywny. Ciągłe w ruchu, kipiący energią, wciąż... młodzieńczy. Zmarł niespodziewanie 4 października 2023 roku.

Eugeniusza poznałam wiele lat temu, prowadząc warsztaty literackie dla grupy piszących seniorów – Latających Babć z Plusem. Tym Plusem był właśnie błyskotliwy, utalentowany, dosłownie sypiący wierszami z rękawa Gienio. Potem spotykaliśmy się przez kilka lat, w podobnych rolach, na Łódzkim Uniwersytecie Trzeciego Wieku. Na zawsze zapamiętam Gienia pochylonego nad kartką w kratkę, z mechanicznym ołówkiem w dłoni, zapisującego coś szybko szlaczkami równego pisma. Gdy Eugeniusz odczytywał tekst, który w ekspresowym tempie stworzył, słuchacze byli zdumieni i urzeczeni. A ja często czułam się trochę zbędna – Gieniowe wiersze nie potrzebowały wielu korekt.

Długo szukałam w dossier Eugeniusza tekstów, które można by dziś przywołać: poważnych, wzniosłych, spełniających epitafijne decorum. I nie znalazłam. Gienio był bowiem człowiekiem uśmiechu, radości, pogodnej afirmacji. Nie znaczy to wcale, że nie był człowiekiem poważnym. Był – w najlepszym znaczeniu tego słowa. Bo był odpowiedzialny, słowny, rzeczowy, godzien wszelkiego zaufania. Sam pisał o sobie (żartobliwie, rzecz jasna): *Wielką mu zadał stwórca pokutę, / Piórem pracować musi i dłużej. / Czego dokonał? To temat rzeka. / Oj! Ciężka dola tego człowieka.*

Dokonania Eugeniusza to istotnie temat rzeka. I przyczyna setek, tysięcy dziecięcych uśmiechów (wiersze Gienia ukazywały się wszak w licznych publikacjach dla najmłodszych). To także powód do radości dla bardzo wielu dorosłych, również tych „w trzecim wieku”. Ta poezja od razu wpada w ucho, wywołuje uśmiech – i śmiech.

Dodać trzeba, że był Gienio artystą wielu talentów. Znakomitym literatem, ale też świetnym rzeźbiarzem. Jego figury szachowe z twarzami jak z obrazów niderlandzkich mistrzów to arcydzieła artystycznego rzemiosła. Był też Gienio prawdziwym artystą codzienności, człowiekiem, który sprawiał, że uciążliwe drobne sprawy przestawały kłopotać.

Gieniu, będziesz zawsze z nami...

Beata Śniecikowska

Jacek Bukowski (1947-2023)

Był wrażliwym, utalentowanym, dobrym i ciepłym człowiekiem. Obcowanie z Nim stanowiło prawdziwą przyjemność. Spokojny, uprzejmy, kulturalny; nie odzywał się często – gdy jednak zabierał głos, wiadomo było, że zaraz usłyszymy coś, co na długo zapadnie nam w pamięć.

Urodził się w Porębie koło Zawiercia. W Bytomiu ukończył Technikum Mechaniczne, a studia na wydziale elektrycznym Politechniki Gliwickiej. Był cenionym nauczycielem fizyki, mechatroniki i przedmiotów zawodowych. Jego uczniowie byli dobrze przygotowani do zawodu. Bez problemów radzili sobie na rynku pracy, a także wybierali dalszą ścieżkę kariery zawodowej. Ponadto Jacek tworzył zaawansowane projekty instalacji elektrycznych, między innymi dla Elektrociepłowni Łódzkiej.

Dzięki wszechstronnym zainteresowaniom nie miał czasu na nudę. W ostatnich latach zimy spędzał w mieście, a lata na leśnej działce, na której zbudował wymarzony drewniany domek. Brał także czynny udział w zajęciach naszego uniwersytetu: uczył na wykłady, spotkania sekcji ekologicznej i warsztaty literackie. Miał szeroką wiedzę historyczną, znał wiele ludowych opowieści, obyczajów i obrzędów liturgicznych. Pasjonowało Go życie w najróżniejszych przejawach: miejski folklor, realia społeczne i wreszcie – przyroda. Był także wrażliwy na biedę ludzi słabszych, pokrzywdzonych przez los. Pełen wiedzy, błyskotliwy, głęboko mądry – taki na zawsze pozostanie w naszych sercach.

Jacek był autorem wielu barwnych, znakomitych stylistycznie utworów prozatorskich, świetnie chwytających lokalny koloryt rodzimego Bytomia czy łódzkich Bałut. Pisywał również wiersze. Oto fragment utworu „Chmury”:

Nadciągnął gęstniejący całun nocy.
Na szarym firmamencie
przewalają się
szaro-brudne poduchy.
Oporanku gdzieś uleciały,
może w zaświaty.

Kto wie, może dusza Jacka buja teraz w chmurach. Może jest właśnie w drodze w zaświaty...

Zmarł 26 grudnia 2023 roku i został pochowany na cmentarzu katolickim przy ulicy Ogrodowej w Łodzi.

Marianna Kaczewiak i Beata Śniecikowska

Iwona Banacka-Strzondala (1939-2023)

Poznałyśmy się na ŁUTW w 2007 roku, gdy Iwonka zapisała się do naszego utw. Spotykałyśmy się na wykładach, na gimnastyce, na zajęciach z języka angielskiego. Kochała życie we wszystkich jego przejawach. Miała ogromne zrozumienie dla ludzkich problemów i trosk. Była lekarzem reumatologiem. Pomagała każdemu w jego kłopotach ze zdrowiem i robiła to w taki sposób, że nikt nie miał uczucia, że o coś prosi. Była głęboko religijna, ale tego nie okazywała. Jej czyny świadczyły, jak głęboka i szczerą była Jej wiara.

Pogrzeb odbył się w październiku ubiegłego roku. Udział chyba tysiąca ludzi najlepiej świadczy o tym, że całe życie służyła innym.

Będzie ciągle w naszych sercach i pamięci.

Koleżanki z grupy języka angielskiego

Stanisław Jerzy Wiśniewski (1930-2023)

Słuchaczem naszego utw był ponad 20 lat i miał tu wielu przyjaciół. Spotykaliśmy się na rozmaitych zajęciach, na spotkaniach koleżeńskich w Domu Literatury czy na ogniskach organizowanych „u pana Janka”. Jurek często chodził z grupą turystyczną na sobotnie spacer po Łodzi.

Ostatni okres życia był dla Niego bardzo trudny: z powodu poważnej operacji gardła stracił mowę i bardzo cierpiał, nie mając normalnych kontaktów z bliskimi.

Bardzo nam Ciebie brakuje...

Koleżanki

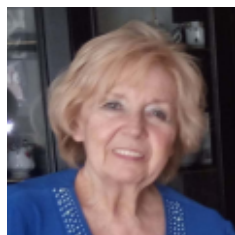
Grażyna Pałatyńska (1950-2023)

Grażyna, absolwentka matematyki na Uniwersytecie Łódzkim, była członkinią naszego utw od 2002 roku.. Często bywała na wykładach, interesowały Ją nowe technologie, brała udział w warsztatach fotograficznych. Wesoła, towarzyska, bardzo przedsiębiorcza, zawsze ciekawie i kolorowo ubrana, sprawiała wrażenie osoby skupionej na sobie. Nic bardziej mylnego. Mieszkała ze swoją ponaddziewięćdziesięcioletnią matką, którą się z oddaniem zajmowała. Wozila ją do lekarza czy na rehabilitację, chodziły na spacer z kijkami. Zawsze razem. Spoczęły w jednym grobie na komunalnym cmentarzu na Zarzewie.

Anna Jalmużny

Mirosława Piaskowska (1941-2024)

Bardzo trudno jest pisać o osobie, z którą łączyła nas przyjaźń, a Mirusia była zaprzyjaźniona z dużą grupą słuchaczy ŁUTW. Była dobrym człowiekiem, uroczą kobietą, miłą, cierpliwą, wesołą, życzliwą i kulturalną.

Mirusia zapisała się na ŁUTW w 2001 roku. Bardzo lubiła wykłady ogólne, chodziła na zajęcia wielu sekcji: psychologicznej, wiedzy teatralnej, biologicznej, kulturoznawczej, nawet japońskiej. Jeździła na wycieczki, była stałą bywalczynią filharmonii. W czasie, gdy działał nasz Klub Koleżeński w Domu Literatury, starała się uczestniczyć we wszystkich spotkaniach.

Jej grób znajduje się na cmentarzu przy ul. Kurczaki 81.

Będzie nam Jej brakować. Będziemy o Niej pamiętać i wspominać.

Przyjaciele, koleżanki i koledzy

Wiersz dla Mirusi

Życie jest kruche, bańka mydlana
Jak puch dmuchawca, jak porcelana.
Śmierć nie ocenia, nie wybiera
Człowiek umiera.
Zostaje pamięć, to bardzo mało

SEKCJE PLASTYCZNE

Uczestniczki sekcji plastycznej (akryl) prezentują swoje prace.
Z tyłu mgr sztuki Joanna Miklaszewska-Sierakowska, która od października 2023 r. prowadzi zajęcia

Teresa Skrzypek

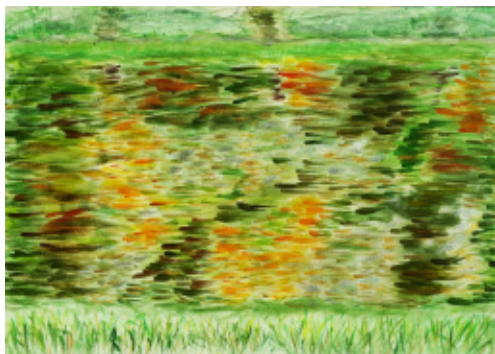

Jolanta Piech

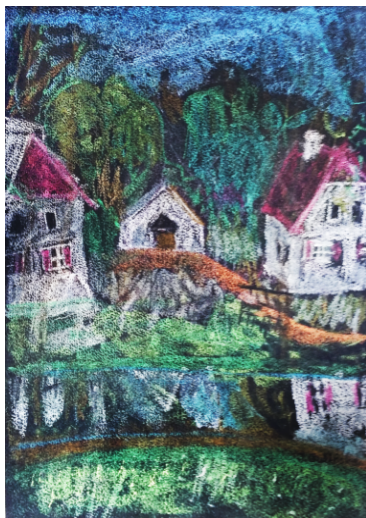
Teresa Zalepa

Ewa Murak

Ludmiła Kubiak

Jadwiga Gulińska

Małgorzata Myślińska

Maria Legezińska

Magda Druri

Lucyna Mikołajczyk

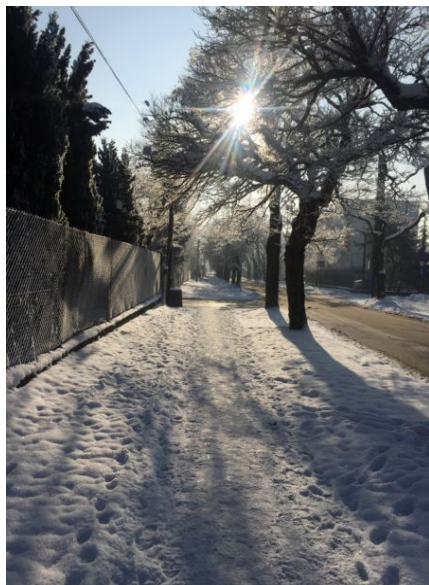
Anna Potocka

Wojciech Lewandowski

Bogumiła Burda

Maria Sondej

Dziś proponujemy Państwu niespieszną przechadzkę po mieście, a właściwie kilka bardzo różnych miejskich spacerów. Ich trasy wytyczyli uczestnicy warsztatów literackich – w urbanistycznych przestrzeniach doskonale znanych z codziennego doświadczenia i w zmetaforyzowanych, odrealnionych światach, w których jednak wciąż daje się rozpoznać nasze kamienie, ulice, blokowiska. A zatem – przemierzajmy wspólnie miasto. Zapraszam!

Beata Śniecikowska

Miasto nocą *Jola Jaśkiewicz*

Zdeptane zgiełkiem
znużone
zasnęło.
Kołysze się tramwaj
stukocze
odwozi do domu
zmęczone sny.
W mrocznych szybach

drgają sennie kamienie.
W oknach wyciągnęły się rolety
- śnią o ciszy.
Zgarbiony, samotny cień
snuje się po pustych skwerach,
płoszy gołębie.
A rankiem nowy dzień
rozbudzi tam-tamy ulicy.

Miasto *Elżbieta Boryniec*

Potwór, jak cielsko Lewiatana. Przewraca się z boku na bok, pomrukuje, jęczy, czasem wystraszy rykiem lub zagrmi głucho, jak spod ziemi. Tysiące kroków, klaksonów, pokrzykiwań. Stukot i kołatanie.

Długie linie na grzbiecie smoka to ulice – proste, zakrzywione, czasem splątane w zaułki lub wpadające w ślepe podwórka. Po nich nieprzerwanie przetaczają się tłumy. Rzeka pokoleń.

Niekiedy widok w głąb ulicy zamyka pomnik, statua lub ciężki sześcian ze szkła i betonu. Przestrzenie miasta rozgęszczają place, parki, skwery, woonerfy, malując zielone plamy na przykurzonym grzbiecie smoka.

Jak fale o pletwy Lewiatana, tak tu, nocą, gwiazdy rozbijają się o iglice wież, dachy, latarnie i skrzydła czarnych ptaków. Potwór drzemie pod grafitowym stropem nieba. Noc koi niepokoję.

Miasto *Marianna Kaczewiak*

Miasto to marzenie.
Miasto to spełnienie
nadziei:
na wykształcenie,
na pracę,
na miłość,
na mieszkanie,
na leczenie.

Tu możesz wszystko:
zarobić, wygrać, kupić.
Możesz się zabawić,
zyskać rozgłos, sławę,
mieć setkę przyjaciół

albo być samotnym
i zgubić się w tłumie.

*** *Elżbieta Hanna Bukowska*

Centrum i obrzeża. Gwar, ruch, prędkość. Domy – prostopadłościanny pełne okien i ludzkiego życia. Samochody, tramwaje, hulajnogi, rowery. Sklepy, banki, restauracje, poczty, przychodnie, szpitale, szkoły, przedszkola. WSZYSTKO TO MUSI POMIEŚCIĆ JEDNO MIASTO.

Zalewajka w Łodzi *Krystyna Polańska*

Późnym wieczorem kończymy spotkanie klubowe. Do tramwaju wsiadam na ulicy Kilińskiego, która nie ma pojęcia, że my już w Unii. Na dworze ziąb, a w ostatnim wagonie ciepło i pustawo. Przede mną siedzi mężczyzna pracujący, za mną jak nic student, a naprzeciwko bardzo wiekowa para. Staruszek tłumaczy, że dodawanie czosnku do zalewajki to przesada. Staruszka twierdzi, że jeśli nie masz suszonego grzybka, to czosnek musi być. Lubię zalewajkę, więc słucham z zainteresowaniem. Mężczyzna, ten z siedzenia przede mną, wtrąca się miło do rozmowy i ogłasza, że jego żona gotuje świetne zalewajki i dokładnie i czosnek, i suszone grzybki. Ja też odwracam się do nich i twierdzę, że nie należy przesadzać z ilością grzybków. Student pokasłuje i chrząka. Chyba mu przeszkadzamy. Milkniemy skonfundowani. Ale po chwili znów roztrząsamy tajemnice gotowania zalewajki. Wtrącam się z nowym wątkiem: „Mam koleżankę, która nie potrafi gotować zalewajki!” I wówczas z tyłu rozlega się głos: „Bo nie wolno za szybko wlewać zakwasu, ziemniaki muszą być ugotowane”. Wszyscy odwracamy się do studenta rozanieleni. Trzecie pokolenie, które lubi zalewajkę!

Pierwsza wysiada staruszka, mówi nam: „Do widzenia” i macha ręką z przystanku. Po chwili wysiadają następni i tylko ja jadę aż do krańcówki.

Wówczas myślę, że wiem, za co lubię moje miasto.

Światła miasta *Elżbieta Skalbania*

Miasto. Setki gniazd, nor, żeremi
– nie dla zwierząt, dla ludzi na Ziemi.
Światłem migocze, jasne są noce,
błyski latarni, wystaw, neonów, domów.
Sygnalizacje, błysk, migotanie
to nasze miasto, nasze mieszkanie.
Te kamienice, bloki, punktowce –
światłem splecione na hali owce.
Małe domeczki, wille opasłe
i światła, światła nad miastem.

Miasto *Krzysztof Kozłowski*

Tu zapach kwiatów znika w ścieku
spalin.
Wiatr dusi przechodniów torbami
z folii.
Na chodnikach leżą rozbite szyby
ze szklanych domów.

ŁUTW odznaczony jest Odznaką „Za Zasługi dla Miasta Łodzi”

Nie ma na starość lepszego leku
niż Uniwersytet Trzeciego Wieku

Helena Fryś

老後の良薬は無し
第三世代大学に勝る

There is no better medicine for old age
than the University of the Third Age

On ne peut pas à la vieillesse mieux remédier
que l'Université du Troisième Age fréquenter.

Es gibt keine bessere Arznei im späten Alter
als die Universität des dritten Lebensalters

Ne ekzistas pli bona medikamento
kontraŭ maljunaĝo kiel Uneversitato de Tria Aĝo

No hay mejor medicamento contra la edad
que la Universidad de la Tercera Edad

Лучшего лекарства от старости нет
чем Третьего Возраста Университет

Non è mai troppo tardi per recuperare ciò che hai perduto
Vieni all'Università della Terza Età
a saprai quello che non hai mai saputo

Wydawca: Łódzki Uniwersytet Trzeciego Wieku im. Heleny Kretz
ul. Rewolucji 1905 r. nr 66, 90-222 Łódź, tel. 42 632 11 93
www.3wiek.uni.lodz.pl, e-mail: lutw@uni.lodz.pl

Pomysłodawca Biuletynu – Henryk Walkowski
Projekt logo ŁUTW – Maria Kulikiewicz
Projekt okładki – Zofia Łobacz

Zespół redakcyjny: **Maria Sondej**,
Alicja Korytkowska, Aleksandra Wiktorowska, Danuta Zawilska,

Do użytku wewnętrznego. Nakład 800 egz.